

***EGYSZERŰSÍTETT
ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ***

„MISKOLC, 32,25 HA-OS TERÜLETEN NAPELEMPARK LÉTESÍTÉSE”

a

MC DÉLI SOLAR KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG

megrendelésére
készítette:

A

VÁRKAPITÁNYSÁG
NONPROFIT ZRT.

2021

1. AZ ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ TÁRGYA, ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, KÉSZÍTŐI

1.1. Az előzetes régészeti dokumentáció (ERD) tárgya: „Miskolc, 32,25 Ha-os területen napelempark létesítése”

1.2. A tervezett változtatás helyszíne: A tervezett naperőmű területe a Miskolc déli elkerülő, 304. sz. főúttól és a Petri-Hejő-folyástól északra eső szántóterületen található. A beruházási területet nyugatról a 100. sz. vasútvonal, keletről a Vezér-árok-csatorna, a Miskolci út melletti házak és a Gyep-dűlő határolja. Helyileg a Homok-dűlő déli részében kerül majd kialakításra. Az érintett helyrajzi számok: Miskolc 0150/17, 0150/18, 0150/19, 0150/20, 0150/21, 0150/22, 0150/23, 0150/24, 0147/9, 0147/10, 0147/11, 0147/12, 0147/13, 0147/14, 0147/15, 0152/1, 0152/3, 0152/4, 0152/5. A tervezés során területe megváltozott, ezért az kisebb, mint a címben szereplő terület.

1.3. Az ERD megrendelője: MC Déli Solar Korlátolt Felelősségű Társaság

1.4. Az ERD megrendelésének célja: Építésügyi engedélyezési eljárás

1.5. Készítette: Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.

1.6. Az ERD elkészítése során a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban: Kötv.) és a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendeletének (továbbiakban: Korm. R.) előírásait alkalmaztuk.

1.7. A Korm. R. 38. § (1) bekezdése alapján az ERD próbafeltárás elvégzése nélkül, egyszerűsített ERD-ként készült.

1.8. A projekt a 184/2020. (V. 6.) Kormányrendelet értelmében *nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásként* valósul meg.

2. RÉGÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLAT, LELŐHELY-DIAGNOSZTIKAI VIZSGÁLATOK

2.1. Adattári, szakirodalmi, térképészeti adatgyűjtés

A tervezett beruházás helyszíne a Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található Miskolc város külterületén.

A település területe a Hejő-patak völgyében található. A Hejő patak a Bükk-vidék keleti részén, Miskolctapolca területén ered, és a Sajóval majdnem párhuzamosan folyik délkeleti irányban. Körülbelül 40 kilométer után, Polgár alatt ömlik a Tiszába. A patak nevét, amely a jégkorszaki folyók és patakok által lerakott kavicsüledékes síkságon halad át, korábban hat, a partján épült önálló község viselte. Ma már csak öt (Hejőbába, Hejőkeresztúr, Hejőkürt, Hejőpapi, Hejőszalonta), mert Hejőcsaba Miskolccal egyesülve, önálló közigazgatási egységként

megszűnt. Neve elhomályosult szóösszetételből áll, előtagja a „meleg, melegség” jelentésű *hő*, *hejő*, *hév*, utótagja a régi magyar *jó*, azaz „folyó” szóból keletkezett.

A közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett beruházás által érintett területen 2, míg annak 200 méter széles övezetében 1 ismert (nyilvántartott) régészeti lelőhelyhez kapcsolódó adatot gyűjtöttünk.

Adatgyűjtés során a fejlesztési területen és pufferzónájában azonosított régészeti lelőhelyek:

Név:	Nyilv.t. szám:	Típusa:	Kora:	A lh.-en végzett tevékenység			Érintettsége
				éve	típusa	vezetője	
Miskolc – Koromháza	39342	felszíni telepnyom, telep	újkőkör, római kor, középkor	2003	helyszíni szemle	Szörényi Gábor András	Beruházás területén
				2004	ásatás	Pusztai Tamás	
				2016	régészeti felügyelet	Fábián Sára	
				2020	Terepbejárás	Pintye Gábor	
				2021	Terepbejárás	Lukács József	
Miskolc – Homok-dűlő kelet	85711	szórványlelet	újkőkör	2013	terepbejárás	Tóth Krisztián	Beruházás területén
				2020	Terepbejárás	Pintye Gábor	
				2021	Terepbejárás	Lukács József	
Miskolc – Hejő mellett 1. lelőhely	85713	felszíni telepnyom	középkor	2011	terepbejárás	Szörényi Gábor András	Puffer zónában
				2011	terepbejárás	Hajdú Melinda	
				2016	adatgyűjtés, terepbejárás	Sarkady Gergely	
				2017	adatgyűjtés	Szegedi Kristóf	
				2018	próbaásatás	Kalli András	
				2018	régészeti megfigyelés	Miskolczi Melinda	
				2019	terepbejárás	Lukács József	

Az azonosított, illetve vizsgált régészeti lelőhelyek ismert kiterjedését a Miskolc_MC_Deli_Solar_403506_TM01_01 térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „Terinformatika” mappájában érhetők el.

2.2. Régészeti terepbejárás

A tervezett fejlesztési terület terepbejárását 2021. május 27-én végeztük el, Lukács József régész vezetésével.

A tervezett naperőmű területe a Miskolc déli elkerülő, 304. sz. főúttól és a Petri-Hejő-folyástól északra eső szántóterületen található. A beruházási területet nyugatról a 100. sz. vasútvonal, keletről a Vezér-árok-csatorna, a Miskolci út melletti házak és a Gyep-dűlő határolja. Helyileg a Homok-dűlő déli részében kerül majd kialakításra. Az érintett helyrajzi számok: Miskolc 0150/17, 0150/18, 0150/19, 0150/20, 0150/21, 0150/22, 0150/23, 0150/24, 0147/9, 0147/10, 0147/11, 0147/12, 0147/13, 0147/14, 0147/15, 0152/1, 0152/3, 0152/4, 0152/5.

A naperőmű területét két ismert, nyilvántartott régészeti lelőhely is érinti: 85711 azonosító számú Miskolc – Homok-dűlő kelet neolit szórványanyaggal jellemezhető lelőhely, illetve a 39342 azonosító számú Miskolc – Koromháza neolit, római kori és középkori lelőhely. Korábban ez utóbbi lelőhelyet azonosították Koromháza elpusztult középkori faluhellyel, de ez az értelmezés az utóbbi időben megkérdőjeleződött. A nyilvántartásokban nem szerepel, de egy korábban ide tervezett, meg nem valósult másik naperőmű miatt 2020. március 6-án Pintye Gábor bejárta a két lelőhely területét. Rossz látási viszonyok – akkor lucerna – mellett a szántóföldi részekben recens leletanyagot talált. A bejárást be kell jelenteni a közhiteles nyilvántartásba.

A korábbi megfigyeléseket és feltárásokat is figyelembe véve a 39342. Koromháza lelőhely a Szirma és Kistokaj közötti út mentén biztosan megfigyelhető.

A bejárás időpontjában a naperőmű területét 50-60 cm magas őszi gabona fedte. A puffer zónákat tekintve a naperőműtől északra – egy másik naperőmű tervezett területén – folytatódott az őszi gabona.

Terepbejárást nem lehetett végezni, ezért csak fotódokumentáció készült.

A vizsgálható területet, és az azonosított, illetve vizsgált régészeti lelőhelyek ismert kiterjedését a Miskolc_MC_Deli_Solar_403506_TM01 sz. térképmellékleten ábrázoltuk.

2.3. Az értékvizsgálat eredményének összefoglalása

Az elvégzett értékvizsgálat – adatgyűjtés és terepbejárás – eredményei alapján a beruházás területén kettő, míg annak puffer zónájában további egy régészeti lelőhelyet azonosítottunk. Ugyanakkor az erőmű területének terepbejárására – a vegetációs fedettség okán – nem került sor.

A régészeti értékvizsgálat során azonosított régészeti lelőhelyek:

Név:	Nyilvántartási szám:	Adatszerzés módja:	Pozíciója:
<i>Miskolc – Koromháza</i>	39342	<i>adatgyűjtés, terepbejárás</i>	<i>érintett</i>
<i>Miskolc – Homokdűlő kelet</i>	85711	<i>adatgyűjtés, terepbejárás</i>	<i>érintett</i>

Az azonosított, illetve vizsgált régészeti lelőhelyek ismert kiterjedését a Miskolc_MC_Deli_Solar_403506_TM01 sz. térképmellékleten ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet „Térinformatika” mappájában érhetők el.

3. FELTÁRÁSI PROJEKTTERV**3.1. A változtatási szándékok ismertetése**

Megrendelő a vizsgált területen napelemes erőmű és kapcsolódó kiegészítő elemek kialakítását tervezi 43,17 ha nagyságú területen. A Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint a napelemes erőmű tartószerkezeteken elhelyezett napelemek, kapcsolódó inverterek, továbbá transzformátorok lesznek létesítve. A panelek, a transzformátorok és a központi inverterek pontos helyéről a tervezés jelenlegi szakaszában a Megrendelő nem tudott pontos információkkal szolgálni. Az erőmű területén létesítendő elektromos vezeték rendszer tervezése egy későbbi fázisban történik meg, így a kábelárkok leendő helyeiről nem tudott adatot szolgáltatni. A Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint a kábelárkokat 1,2 méteres mélységben és 0,8 méteres szélességben tervezik kialakítani. Az alapozási terveket illetően a Megrendelőtől csupán annyi információ érkezett, miszerint az erőművek cölöpöző technikával fognak készülni jellemzően IPE gerendákkal, amelyek cölöpözői mélysége 1,5-2 méter lesz.

3.2. Örökségvédelmi hatáselemzés, örökségvédelmi hatáscsökkentő javaslatok

A régészeti értékvizsgálatot – a vegetációs fedettség miatt – nem tudtuk a teljes földmunkával érintett területen elvégezni, ezért a Feltárási projekttervben javasolt megoldások csak a beruházás reprezentatív módon vizsgálható részterületeire érvényesek. A vizsgálható területet Miskolc_MC_Deli_Solar_403506_TM01 sz. ábrázoltuk.

A régészeti értékvizsgálat során, a tervezett beruházás földmunkái által érintett területen nem azonosítottunk olyan helyben megtartandó örökségi elemeket, amelyeket a Korm. R. 21. § (3) bekezdés alapján a földmunkával el kell kerülni.

A megrendelő által átadott műszaki adatok és a régészeti értékvizsgálat eredményei alapján megállapítható, hogy a tervezett beruházás földmunkái régészeti lelőhelyet érintenek. A Kötv. 22. § (1) bekezdés értelmében, **a lelőhely földmunkával érintett részén megelőző régészeti feltárást kell végezni.**

A földmunkák által érintett régészeti lelőhelyek:

Lelőhely neve:	Nyilvántartási száma:	Jellege:	Kora:	Földmunkával érintett területe
Miskolc – Koromháza	39342	felszíni telepnyom	neolitikum, római kor, középkor	27.505 m ²
Miskolc – Homok-dűlő kelet	85711	felszíni telepnyom	neolitikum	10.845 m ²

A műszaki leírás és tervdokumentáció alapján megállapítható, hogy a földmunkák a kábelárok 0,8 méter szélességében érintik az azonosított régészeti lelőhelyet. Ezért a Kötv. 22. § (3) bekezdés aa) pontjának figyelembevételével **a megelőző feltárás javasolt módszere: régészeti megfigyelés.**

A gépi és kézi földmunkát a régész irányítása mellett kell végezni (Korm. R. 36. § (2) bekezdés), olyan munkagéppel (gumikerekes forgókotró, iszapoló vagy rézsűző kanállal), amely alkalmas a régészeti jelenségek jelentkezési szintjén a régészeti tükörfelület kialakítására. Amennyiben a földmunkák elérik a régészeti jelenségek jelentkezési szintjét, a megfelelő régészeti tükörfelület kialakításának érdekében kézi földmunkavégzésre is szükség lehet (vö.: Kötv. 7. § 31. pont).

Amennyiben a régészeti megfigyelés mellett végzett földmunkák során régészeti lelőhely kerül elő, a jelenségeket a megfigyelés keretében ki kell bontani és megfelelően dokumentálni kell (Korm. R. 35. § (1) bekezdés).

A Korm. R. 45. § szerint, ha a nagyberuházás régészeti megfigyelése során előkerült régészeti lelőhely vagy lelet a kivitelezés hátráltatása nélkül régészeti bontómunka keretében nem tárható fel, a régészeti megfigyelést végző intézmény haladéktalanul értesíti a hatóságot. A hatóság a szükséges intézkedésekről a bejelentés kézhezvételétől számított öt napon belül dönt.

A megelőző feltárás javasolt módszere lelőhelyenként:

Lelőhely neve:	Nyilvántartási száma:	Megelőző feltárás javasolt módszere:
Miskolc – Koromháza	39342	régészeti megfigyelés
Miskolc – Homok-dűlő kelet	85711	régészeti megfigyelés

A Kötv. 23/E. § (5) bekezdése szerint: nagyberuházás megvalósítása esetén **a kivitelezés földmunkái régészeti megfigyelés mellett végezhetőek, ennek megfelelően az egyéb feltárási**

módszerekkel fel nem tárt területen régészeti megfigyelést kell biztosítani (Korm. R. 43. § (3) bekezdés).

Amennyiben a régészeti megfigyelés mellett végzett földmunkák során régészeti lelőhely, jelenség kerül elő, a fentebb leírtaknak megfelelően kell eljárni, a Kötv. 23/E. (7) bekezdés, a Korm. R. 35. § (1) bekezdés, illetve a Korm. R. 45. § előírásai szerint.

A Korm. R. 46. § (1-3) bekezdései alapján, ha a megelőző feltárás vagy a régészeti megfigyelés során eredeti összefüggéseiben megmaradt régészeti emlék kerül elő, a feltárást végző intézmény három napon belül köteles bejelenteni a hatóságnak, valamint megelőző feltárás esetén értesíteni a beruházót. A bejelentett régészeti emlék elkerüléséről vagy helyszíni megtartásáról és kezeléséről, valamint a szükséges állagmegőrző intézkedésekről a hatóság húsz napon belül dönt. Ha a régészeti emlék megelőző feltárás során került elő, és a hatóság határozata alapján azt a helyszínen kell megőrizni, a beruházás során a műszaki tervezésnek és a kivitelezésnek tekintettel kell lennie az emlék megőrzésére. Ebben az esetben a feltárást végző intézmény köteles a feltárás terepi munkáinak befejezését követő tizenöt napon belül a régészeti emlékről adatot szolgáltatni a beruházónak. Az adatszolgáltatás részeként rajzi dokumentáción egyértelműen fel kell tüntetni a bontható és a helyszínen – eredeti helyükön – megőrzendő régészeti emlékeket.

3.3. A javasolt örökségvédelmi intézkedések költségkalkulációja

3.3.1. Megelőző feltárás tervezett költsége

A megelőző feltárás költségkalkulációja a tervezett földmunkák és a feltárandó régészeti lelőhelyek paraméterei (elsősorban az érintett terület nagysága) valamint a Korm. R. 8. számú mellékletében meghatározott maximált hatósági egységárak alapján készült.

Lelőhely azonosítószáma vagy neve	Megelőző feltárás módszere	Maximált hatósági egységár* (nettó)	Feltárandó terület	Kalkulált nettó keretösszeg
39342 Miskolc - Koromháza	régészeti megfigyelés	8 000 Ft/óra, de min. 36.000 Ft/nap	-	földmunkák időigényének függvényében
	régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka	3 150 Ft/m ²	az előkerülő jelenségek függvényében	a tervezés jelenlegi fázisában nem kalkulálható
85711 Miskolc – Homok-dűlő Kelet	régészeti megfigyelés	8 000 Ft/óra, de min. 36.000 Ft/nap	-	földmunkák időigényének függvényében
	régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka	3 150 Ft/m ²	az előkerülő jelenségek függvényében	a tervezés jelenlegi fázisában nem kalkulálható
Összesen:			A jelenlegi tervezési fázisban nem kalkulálható m²	A jelenlegi tervezési fázisban nem kalkulálható Ft

* Korm. R. 8. mellékletében meghatározott hatósági egységarak szerint.

A megelőző feltárás költségei magukba foglalják a régészeti feltárás terepi munkavégzésén túl – beleértve a feltárás munkafeltételei (dúcolás, melegedő és öltözőhelyiség, wc) biztosítását is – a jogszabályban meghatározott tartalmú dokumentálás és az elsődleges leletfeldolgozás költségeit (Kötv. 22. § (9) bekezdés), azonban nem tartalmazzák a régészeti földmunka (vö.: Kötv. 7. § 31. pont) költségeit. A régészeti feltáráshoz kapcsolódó régészeti földmunka megvalósításáról a beruházó köteles gondoskodni. Ha a beruházó nem tudja biztosítani a földmunkát, akkor a feltárást végző intézmény – a közbeszerzésekről szóló törvény szerint – gondoskodik a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó földmunka elvégzéséről a beruházó költségén (Kötv. 23. § (2) bekezdés). A régészeti földmunkát a feltárás vezetőjének irányításával, régészeti megfigyelés mellett kell végezni, melynek költsége a területen elvégzett megelőző feltárás költségének része (Korm. R. 36. § (2) bekezdés), így erre a tevékenységre külön költség nem számolható el.

A megelőző feltárás pénzügyi elszámolása utólagosan történik, a valós teljesítés (feltárt terület mérete, rétegszámok) alapján (vö.: Kötv. 23/F. § (10) bekezdés). A feltárási projekttervben meghatározott egységáron az 10 méter raszterben határolt területen régészetileg pozitív területek számolhatók el. A negatív területek feltáráásáért külön költség nem számolható el.

A Kötv. 23/F. § (11) bekezdése szerint a feltáráásra jogosult intézmény a teljes felületű feltárás és az elfedés régészeti előkészítésének összköltségei 10 százalékának erejéig tartalékot képezhet az esetleges régészeti többletköltségekre. A tartalék a beruházó és a feltárást végző intézmény közötti megállapodás alapján használható fel.

3.3.2. A régészeti megfigyelés költsége

A nagyberuházások esetén az ismert régészeti lelőhelyek területén kívül végzett földmunka régészeti megfigyelésének elszámolása óradíjas rendszerben történik, a valós teljesítés – azaz a megfigyelt földmunkák időtartama – alapján.

A régészeti megfigyelés maximált hatósági egységára 8 000 Ft/óra (nettó), de min. 36.000 Ft/nap.

Régészeti jelenségek előkerülése esetén, a Korm. R. 8. melléklete szerinti **régészeti bontómunka elszámolásának maximált hatósági egységára: 3 150 Ft/m² (nettó).**

3.3.3. A régészeti költségek összesen

<i>Megelőző feltárás (régészeti megfigyelés) nettó költsége</i>	<i>Nem kalkulálható</i>
<i>A régészeti lelőhelyeken kívül végzett földmunkák régészeti megfigyelésének nettó költsége</i>	<i>A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható</i>
<i>Régészeti megfigyelés keretében végzett bontómunka költsége</i>	<i>Nem kalkulálható</i>
Összesen	A tervezés jelenlegi szakaszában nem kalkulálható

3.4. A megelőző feltárás időkerete

Régészeti megfigyelést a kivitelezés földmunkáinak időtartamára kell biztosítani.

3.5. A régészeti feladatellátásra kijelölt intézmény megjelölése

A beruházás a 184/2020. (V. 6.) Kormányrendelet értelmében **nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházásként** valósul meg, ezért a **jogszabályban kijelölt örökségvédelmi szerv (Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.) gondoskodik a régészeti megfigyelés ellátásáról.**

Nyíregyháza, 2021. július 22.

Lukács József

régész

VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT
TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT
NONPROFIT ZRT.
RÉGÉSZETI SZOLGÁLTATÁSI IRODA

